

Magdalena Kozak

III rok Architektury informacji

Wydział Humanistyczny

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

SPRAWOZDANIE Z OBJAZDU NAUKOWEGO STUDENTÓW ARCHITEKTURY INFORMACJI, 3–7 LIPCA 2019 ROKU

W dniach 3–7 lipca 2019 roku odbyła się wycieczka programowa studentów II roku Architektury informacji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Uczestniczyło w niej 23 studentów wraz z opiekunami – mgr Anną Sawą (która była także głównym organizatorem objazdu) i dr Grażyną Piechotą.

Pierwszym punktem wycieczki było Narodowe Archiwum Cyfrowe w Warszawie. Studenci wzięli udział w kilku wykładach przygotowanych przez pracowników różnych działów Archiwum oraz zwiedzili placówkę wraz z częścią archiwalną. Wykłady dotyczyły kolejno: działalności NAC, jego struktury organizacyjnej i związków z pokrewnymi instytucjami, Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej ZoSIA, czyli aplikacji przeznaczonej do opracowania zbiorów archiwalnych (w tym jej powstania i działania), a także przebiegu procesu digitalizacji zbiorów różnego rodzaju (z naciskiem na digitalizację fotografii). Niepowtarzalnym doświadczeniem było także wejście do archiwum, poznanie rządzących nim praw i procedur, a także zapoznanie się ze sposobami przechowywania różnych rodzajów materiałów, jak i samymi zbiorami, wśród których znajduje się kilka szczególnie cennych pozycji. Poznanie bliżej pracy w tym miejscu, zrozumienie misji, jaka stoi przed nowoczesnym archiwum, i zapoznanie się z jego działalnością kulturalną (np. wydawane przez Archiwum albumy fotograficzne) uświadomiły studentom dużą rolę tej instytucji we współczesnym społeczeństwie.

Następnie, pozostawiając za sobą regały Archiwum, studenci udali się do Muzeum Historii Żydów Polskich Polin. To miejsce – wyróżnione nagrodą Europejskiego Muzeum Roku 2016 – stanowi przykład nowoczesnego muzeum i jest wyjątkowe

pod wieloma względami. O tych względach, jak również o organizacji wystaw i procesie powstawania muzeum (od momentu projektowania budynku, przez czas zbierania eksponatów, aż do czasów współczesnych) opowiedziała studentom pani przewodnik. Studenci mieli okazję obejrzeć osiem galerii, opowiadających o tysiącu lat historii polskich Żydów, od średniowiecza po współczesność, prezentujących bogaty zbiór muzealiów wraz ze świetnym zapleczem multimedialnym, na który składały się ekrany interaktywne, materiały audiowizualne oraz większe instalacje, m.in. robiąca ogromne wrażenie żydowska ulica rzeczywistych rozmiarów, na której zwiedzający mogli się znaleźć dzięki odpowiedniemu zastosowaniu nowoczesnej technologii. Dzięki tej wizycie studenci zrozumieli ideę muzeum narracyjnego, jakim jest Muzeum Polin, zobaczyli rozwiązania łączące nowoczesne technologie i multimedia z klasycznymi eksponatami, a także dostrzegli, jak przestrzeń i jej zorganizowanie pomaga opowiadać historię czy też wpływać na lepszy odbiór prezentowanych informacji.

Kolejny dzień zwiedzania rozpoczął się wizytą w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. Tam studenci uczestniczyli w wykładzie przygotowanym przez Oddział Usług Informacyjnych i Szkoleń BUW. Dotyczył on: zasad działania Biblioteki, struktury organizacyjnej, procesu pozyskiwania i opracowywania zbiorów, ich późniejszego udostępniania, a także prowadzonych przez Bibliotekę prac digitalizacyjnych. Wraz z rozwojem technologii informacyjnych i informatycznych przed biblioteką uniwersytecką i naukową stają nowe wyzwania, a także „nowy” użytkownik, którego potrzeby informacyjne trzeba zaspokoić. Pracownicy opowiedzieli więc o prowadzonych działaniach usprawniających pracę biblioteki (np. wprowadzenie nowoczesnych automatów selfcheck, w których użytkownicy biblioteki mogą zwracać książki), o dodatkowych usługach informacyjnych i o organizowanych przez bibliotekę wydarzeniach kulturalnych i naukowych. Ponadto studenci mieli szansę zwiedzić bibliotekę (wraz z częścią niedostępną dla czytelników), zapoznać się z bogatą ofertą zbiorów i zbiorów specjalnych, a także zrozumieć sposoby organizacji i przechowywania stosowane w bibliotece. Wyjątkowa aranżacja przestrzeni, dużo miejsca dla czytelników, przyjazne nauce środowisko, pobliski ogród, a także sposób organizacji i udostępniania zbiorów, wykształcona kadra i mądre podejście do użytkownika czynią z BUW nowoczesną bibliotekę i ważny przystanek podczas objazdu naukowego.

Następnym punktem wycieczki było Muzeum Narodowe. Studenci mieli okazję zapoznać się tam z jego najcenniejszymi zbiorami, czyli przejść szlak zwiedzania *Arcydzieła Muzeum Narodowego*. Trasa ta jest przekrojem dzieł od starożytności i Galerii Faras, przez Galerię Sztuki Średniowiecznej, Galerię Sztuki Dawnej, następnie Galerię Sztuki XIX Wieku, aż po Galerię Sztuki XX i XXI Wieku. Podczas zwiedzania studenci zapoznali się z niektórymi tendencjami i nurtami sztuk da-

nego okresu, a także podziwiali je na przykładach niezwykle bogatych zbiorów muzealnych. Szczegółowa analiza niektórych wybitnych dzieł, m.in. Jana Matejki (*Bitwa pod Grunwaldem*), Sandra Botticellego (*Madonna z Dzieciątkiem, św. Janem Chrzycielem i Aniołem*) czy Józefa Mehoffera (*Dziwny ogród*), na nowo rozbudziła wrażliwość estetyczną i zainteresowanie sztuką.

Zwieńczeniem drugiego dnia zwiedzania była wizyta w Muzeum Fryderyka Chopina. Jest to muzeum biograficzne, poświęcone życiu i twórczości kompozytora. Dzięki wyjątkowej aranżacji wnętrza, użytym technologiom i rozwiązaniom, a także audiowizualnemu charakterowi stanowi ono kolejny przykład nowoczesnego muzeum. Jest więc interesujące dla zwiedzających nie tylko ze względu na zebrane eksponaty (których Muzeum także posiada w swojej kolekcji sporo). Połączenie pamiątek osobistych, fotografii, listów, rękopisów, a nawet większych eksponatów (w Muzeum można zobaczyć ostatni fortepian kompozytora) z multimedialną ekspozycją, narracją opowiadającą o życiu Chopina i wszechobecną muzyką wywarło na studentach duże wrażenie.

Trzeci dzień objazdu studenci rozpoczęli w warszawskim Muzeum Drukarnictwa. W tym interesującym miejscu zapoznali się z bogatymi zbiorami, zawierającymi m.in. zabytki sztuki drukarskiej, intrologatorskiej, edytorskiej czy graficznej. Lekcja muzealna i wykład pracowników Muzeum „Czar czcionki w oficynie drukarskiej” były świetnym uzupełnieniem i przekuciem na praktykę wiedzy, dotychczas teoretycznej, jaką studenci zgłębiali na Uniwersytecie. Prawdziwa praktyka rozpoczęła się jednak w chwili, gdy stanęli oni przed stołem zecerskim i dawną prasą drukarską. Warsztaty umożliwiły poznanie niestosowanych już technik drukarskich oraz obejrzenie druków powstałych za ich pomocą. Pracownicy podzielili się również ze studentami informacjami na temat zbierania i systematyzowania zbiorów, poruszyli zagadnienie książki jako zabytku, opowiedzieli o działalności kulturalnej i edukacyjnej Muzeum, a także misji stojącej wspólnie przed takimi placówkami.

Ostatnim punktem zwiedzania w Warszawie była Mediateka Start-Meta. Po przybyciu na miejsce studenci mieli szansę zwiedzić jedno z pierwszych miejsc stanowiących realizację wizji nowoczesnej biblioteki miejskiej. Pracownicy umożliwili im poznanie całej przestrzeni, składającej się na Mediatekę, czyli części ze zbiorami, sal informatycznych i tych, w których prowadzone są warsztaty i zajęcia. Szczegółowo opowiedzieli o posiadanych zbiorach, z wyszczególnieniem materiałów audio, gier, multimediiów, a także o usługach (nie tylko informacyjnych) świadczonych dla społeczności i czytelników. Szczególnie ciekawa była przedstawiona przez pracowników oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, uwzględniająca różne sposoby wykorzystywania technologii i skomputeryzowanego MultiCentrum do nauki i aktywizacji dzieci oraz udział placówki w lokalnych działaniach kulturalnych i współpracy ze szkołami i instytucjami kultury. Dzień ten zakończył się przejazdem do Łodzi.

Czwartkowy poranek stał się dla studentów szansą na poznanie bliżej innej szkoły wyższej, czyli słynnej Szkoły Filmowej w Łodzi. Wizyta rozpoczęła się zwiedzaniem kampusu i najbliższej okolicy uczelni. Ciekawym doświadczeniem było chociażby zobaczenie kultowych schodów filmówki, na których siedział chociażby Andrzej Wajda. Potem studenci udali się do Archiwum Szkoły Filmowej, gdzie pracownicy wygłosili wykład na temat metod digitalizacji materiałów audiowizualnych i ich udostępniania w internecie, a także pozwolili wejść do archiwum i na własne oczy zobaczyć omawiane zagadnienia. Kolejnym naukowym doświadczeniem związanym z kierunkiem i zainteresowaniami studentów był wykład Dyrektora Biblioteki Szkoły Filmowej, a jednocześnie redaktora serwisu FilmPolski.pl Jarosława Czembrowskiego. Podzielił się on wiedzą i doświadczeniem, jakie nabył w ciągu wielu lat prowadzenia serwisu i bazy FilmPolski.pl. Pokazał również studentom, jak wygląda prowadzenie takiego przedsięwzięcia od zaplecza, jak wprowadza się w bazie zmiany, w jaki sposób i kiedy dodawane są nowe rekordy, skąd czerpie się informacje umieszczane w bazie. Studenci dowiedzieli się ponadto, ile osób bierze udział w prowadzeniu bazy i serwisu oraz jak podzielone są ich zadania. Wykład został poszerzony o informacje na temat bazy etiud (czyli Archiwum Szkoły Filmowej w Łodzi) i jej prowadzenia. Kolejnym ciekawym doświadczeniem była prezentacja skanowania materiałów z taśm filmowych przy użyciu nowoczesnego sprzętu i wykład na temat digitalizacji etiud i filmów.

Następnie studenci udali się do Muzeum Książki Artystycznej. Na miejscu czekała ich prelekcja na temat rodzajów, metod tworzenia i charakteru książki artystycznej, a także pokazy najbardziej wyjątkowych zbiorów Muzeum. Znalazły się tam na przykład: książka w formie zwoju, książki na płótnie, książki na tablicach kamiennych, książka, której treść zapisana jest na kartach znajdujących się wewnątrz szklanych buteleczek i wiele innych. Twórcy Muzeum opowiedzieli ponadto o zakresie jego działania, podejmowanych współpracach z instytucjami kultury i organizowanych warsztatach. Następnie zaprosili studentów do swojego warsztatu, który stanowi właściwie muzeum typografii i drukarstwa. Studenci mogli obejrzeć w nim historyczne czcionki, a także maszyny służące do ich wytwarzania czy prasy drukarskie.

Ostatnim przewidzianym na czwartek miejscem do odwiedzenia było Muzeum Kinematografii. Miejsce to jest wyjątkowe z kilku powodów, jednym z nich jest fakt, że znajduje się w zabytkowym pałacu Karola Scheiblera. W związku z tym studenci dostali szansę na podziwianie niezwyklej architektury i świetnie zachowanego wnętrza dziewiętnastowiecznego budynku. Do zbiorów muzeum należą też bogaty zasób różnorodnych zbiorów związanych z kinem – filmów, plakatów, nawet elementów scenografii oraz wykorzystywanych na planie filmowym maszyn i narzędzi. Studenci obejrzeli także ekspozycję urządzeń obrazującą rozwój techno-

logiczny kina, zobaczyli np. historyczne stoły montażowe, kamery czy skorzystali z działającego fotoplastikonu.

Zwieńczeniem objazdu stała się piątkowa wizyta w łódzkim EC1 – czyli w Centrum Nauki i Techniki. Warto wspomnieć, że jest to jedno z największych takich centrów w Polsce. Studenci mieli tam okazję zwiedzać bogatą ekspozycję, złożoną z kilku ścieżek dydaktycznych, m.in.: *Mikroświat – Makroświat, Przetwarzanie energii, Rozwój wiedzy i cywilizacji*. Ponadto zapoznali się z interesującą sferą *Człowiek w kosmosie*. W tejże sferze, zamienionej właściwie w Międzynarodową Stację Kosmiczną, studenci poznali fakty dotyczące życia astronautów na stacji, budowy stacji kosmicznych czy niektórych zasad jej działania. Bardzo duże wrażenie na uczestnikach zrobiła także symulacja startu rakiety kosmicznej. Przeniosła ona studentów na orbitę przy użyciu technologii wirtualnej rzeczywistości. Wizytę w centrum zakończył pokaz filmu 3D, który odbył się w kinie sferycznym Centrum EC1. Centrum stanowiło dla przyszłych architektów informacji bardzo ciekawy przykład organizacji danych i informacji z dziedzin ścisłych. Niezwykle inspirujący jest bowiem sposób wykorzystania multimediiów, makiet, symulacji i pokazów do oddania zjawisk fizycznych i matematycznych czy choćby wizualizowania przestrzeni kosmicznej. Organizacja Centrum i idea poznawania eksperymentalnego i doświadczalnego, tak jak wspomnienia z innych odwiedzonych miejsc i wyciągnięte z wycieczki wnioski towarzyszyły studentom jeszcze długo po zakończeniu objazdu naukowego.